

TURUN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA
THE STUDENT UNION OF THE UNIVERSITY OF TURKU

Lähetekeskustelu TYYn sääntötoimikunnan työstä

26.3.2014

Esityksen sisältö

- Sääntöjen tarkoitus
 - Historia ja tunnistetut heikkoudet
 - Nykyinen tilanne
 - Mahdollinen muutos
- Uudistuksen tavoite
- Säännöissä mainittavat asiat
- Vaalitavoista
- Valintakriteereistä: sukupuoliariteetti
 - Mahdollinen muutosesitys

Sääntöjen tarkoitus

- Määrätä miten asioista päätetään ylioppilaskunnan sisäisesti, kuka päättää, milloin ja minkälaisen prosessin kautta.
- Säännöillä ei voida muuttaa toimintakulttuuria
- Sääntöjen tulisi olla suhteellisen pysyvä osa ylioppilaskunnan toimintaa ja niiden tarkoitus on varmistaa, ettei yksikään henkilö tai yhteenliittymä voi ajaa ylioppilaskuntaa huonoon tilaan.

TURUN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA
THE STUDENT UNION OF THE UNIVERSITY OF TURKU

Sääntöjen rakenteesta

Historia ja tunnistetut heikkoudet

- TYYn säännöt on tehty vahvan pääsäännön ja monien ohjesääntöjen mallilla
- Kokonaisuus on laaja ja aluksi vaikeasti haltuun otettava
- Sääntökokoelma on paisunut purkaa-pakkaa-menetelmän seurauksena

Nykyinen tilanne

Ylioppilaskunnan säännöt

Edustajiston työjärjestys

Hallituksen työjärjestys

Henkilöstöohjesääntö

Matkustusohjesääntö

Ohjesääntö alayhdistyksistä, avustuksista ja avustustoimikunnasta

Ohjesääntö hallinnon opiskelijaedustajien valinnasta

Ohjesääntö tunnuksista ja huomionosoituksista

Talousohjesääntö

Vaalijärjestys

Turun ylioppilaslehden ohjesääntö

Elokuvatoiminnan ohjesääntö

Mahdollinen muutos

Ylioppilaskunnan säännöt

Edustajiston työjärjestys

Hallituksen työjärjestys

Henkilöstöohjesääntö

Matkustusohjesääntö

Ohjesääntö alayhdistyksistä, avustuksista ja avustustoimikunnasta

Ohjesääntö hallinnon opiskelijaedustajien valinnasta

Ohjesääntö tunnuksista ja huomionosoituksista

Talousohjesääntö

Vaalijärjestys

Turun ylioppilaslehden ohjesääntö

Elokuvatoiminnan ohjesääntö

Pääsäännön (uusi) sisällysluettelo

I Ylioppilaskunta, sen jäsenet ja tarkoitus

II Edustajisto (sis. työjärjestyksen)

III Hallitus (sis. työjärjestyksen)

IV Toimikunnat

V Nimenkirjoitus

VI Henkilöstö & muu hallinto (sis. henkilöstöohjesäännön)

VII Talous (sis. talousohjesäännön)

VIII Juhlat ja kunniaosoitukset (sis. ohjesäännön)

IX Ylioppilaskunnan tunnukset

X Muutoksenhaku

Uudistuksen tavoite

- Selkeyttää sääntökokoelman ymmärrettävyyttä
- Vähentää ristiinviittauksia
- Päivittää vanhoista säännöistä pois sääntötasolle kuulumattomia pykäläitä (esim. muistio/ohjelmatasolle/toimintakäsikirjaan)

TURUN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA
THE STUDENT UNION OF THE UNIVERSITY OF TURKU

Säännöissä mainittavat asiat (rakenteesta riippumatta)

- 1. Yliopistolain mukaan säädettävät asiat**
- 2. Ylioppilaskunnan sisäiset merkittävät asiat**
- 3. Asiat joista halutaan erityisesti TYYtä koskien kirjata lakeja tarkemmin**

1. Yliopistolain mukaan säädettävät asiat

- [Yliopistolaki 46 §](#)
- Opiskelijoiden valinta yliopiston yliopistokollegioon, hallitukseen, tiedekuntien/vastaavien hallintoelimiin, yliopiston opintotukilautakuntaan
- YTHS
- Ylioppilaskunnan jäsenyys ja jäsenmaksu sekä siitä vapauttaminen
- Ylioppilaskunnan edustajistoa, hallitusta ja muuta hallintoa koskevat asiat

2. Merkittävät asiat

- Sääntöjen muuttaminen (31 §)
- Päätöksenteon pidättäminen (29 § Edarin työjärjestys)
- Säännöistä poikkeaminen (30 § ETJ)
 - Vain edustajisto voi poiketa säännöistä omalla päätöksellään. Lakia pitää kuitenkin noudattaa. Muut joutuvat toimimaan tarkasti sääntöjen mukaan.
- Vaalijärjestys (l. korkeimman päättävän elimen valinta)
- Laajakantoiset henkilöstöä/organisaation rakenteellista kehittämistä koskevat asiat
- Muuta?

3. Asiat joista halutaan säätää lakia tarkemmin

- *Ei tulkinnanvaraisuutta soveltuvuudessa mm.:*

Hallintolaki (434/2003)

Koskee yliopistolain 30 § mukaan jo kun hoidetaan hallintotehtävää

Kirjanpitolaki

Työlainsäädäntö

Perustuslaki

- *Tulkinnanvaraisuutta ("Soveltuvin osin"):*

Julkisuuslaki (621/1999)

Koskee yliopistolain 30 § mukaan soveltuvin osin

Tasa-arvolaki (609/1986)

Miten tarkasti halutaan tarkentaa?

Yhdenvertaisuuslaki (21/2004)

*Kuka määrittelee, mitä
"soveltuvin osin" tarkoittaa?*

- **Muita lakeja? Muita asioita?**

Keskeisiä yksittäisiä kysymyksiä vuoden 2014 uudistuksessa

- Kuka viime kädessä tulkitsee sääntöjä?
- Mikä on valmistelun rooli TYYssä?
 - Valintatoimikunnan rooli (seur. slide)
- Mikä on päättäjän vastuu?

Valintatoimikunnan rooli

- Poliittinen- vai asiantuntijaelin?
- Ääni/jäsen vai edarin voimasuhteita vastaavat äänimäärät?
- Pysyvä vai väliaikainen?
- Mitä valmistelee?
- Tekeekö pohjaesityksen joistakin valinnoista?

TURUN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA
THE STUDENT UNION OF THE UNIVERSITY OF TURKU

Vaalitavoista

Valintamenettely

- Määritellään etukäteen kriteerit joihin valinnat pohjautuvat (esim. sukupuoli, oppiaine-edustus, vuosikurssi, kielitaito)
- Hakijat asetetaan järjestykseen kriteerien perusteella. Valitaan tehtävään **sopivimmat**.
- *Haastavuus tulee kriteerien valitsemisessa ja arvottamisessa sekä tavan valitusherkkyydestä. Myös täysi läpinäkyvyys valintaprosessissa haastavaa.*

Suhteellinen vaali

1/4

- Suhteellinen vaali soveltuu käytettäväksi silloin, kun valittavia henkilöitä on vähintään kaksi ja tällä menettelyllä voidaan saada kokouksen eri kannatusryhmien suhteellinen edustus esille. Suhteellinen vaali voi olla henkilökohtainen suhteellinen vaali tai ryhmittäinen suhteellinen vaali.
- Suhteellinen vaalitapa on pienille ryhmille enemmistövaalitapaa edullisempi, koska tarvittava äänikynnys on matalampi.

Suhteellinen vaali

2/4

- **Henkilökohtainen suhteellinen vaali**
 - Äänestyslippuun kirjoitetaan enintään yhtä monen ehdokkaan nimi kuin on valittavia henkilöitä.
 - Tulosta laskettaessa annetaan äänestyslipuissa ensimmäisenä olevalle ehdokkaalle yksi ääni. Toisena oleva ehdokas saa $1/2$ ääntä, kolmantena oleva $1/3$ ääntä jne.
 - Kunkin ehdokkaan saamien äänien summaa sanotaan vertausluvuksi. Henkilöt valitaan vertauslukujen osoittamassa järjestyksessä.

Suhteellinen vaali

3/4

- **Suhteellinen vaali ehdokaslistoja käyttäen**

- Kokoukselle on esitetty valmiit ehdokaslistat. Kokouksessa saattaa keskustelun yhteydessä tulla uusia listoja. Kukin ääni annetaan ehdokaslistalle kokonaisuudessaan. Tulokset lasketaan siten, että numeroiduille listoille annetaan ensiksi listan 1 ensimmäiselle ehdokkaalle listan koko äänimäärä, toisena olevalle ehdokkaalle $\frac{1}{2}$ listan äänimäärästä, kolmannes $\frac{1}{3}$ listan äänimäärästä jne.
- Kunkin ehdokkaan saama äänimäärä on vertausluku. Tämän vertausluvun osoittamassa järjestyksessä valitaan henkilöt tehtäviinsä.

Suhteellinen vaali

4/4

- **Suhteellinen vaali ehdokaslistoja käyttäen ehdokkaita kannattaen (esim. Edarivaalit)**
 - Kokoukselle on esitetty valmiit ehdokaslistat kuten edellä, mutta kukin ääni annetaan jollekin ehdokaslistassa olevalle ehdokkaalle. Tällöin kullakin ehdokaslistalla eniten ääniä saanut saa vertausluvukseen ehdokaslistan saaman koko äänimäärän, toisena oleva $1/3$ listan koko äänimäärästä, kolmantena oleva $1/3$ listan koko äänimäärästä jne. Henkilöt valitaan vertauslukujen osoittamassa järjestyksessä

Enemmistövaali

1/3

- Enemmistövaalia käytetään tilanteissa, joissa valitaan yksi henkilö tehtävään tai selviä kannatusryhmiä ei esiinny. Enemmistövaalissa ehdokkaalle annetaan yksi ääni. Jokainen vaaliin osallistuva voi antaa äänensä yhtä monelle ehdokkaalle kuin valittavia henkilöitä on. Henkilöt valitaan äänimäärän osoittamassa järjestyksessä.

Enemmistövaali

2/3

- Enemmistövaalissa vaalin voittaa siis ehdokas, joka on saanut enemmän ääniä kuin kukaan muu ehdokas. Yhtä henkilöä valittaessa tarvitsee tehdä vain yksi äänestys, jossa jokainen kokouksen osanottaja äänestää parhaana pitämäänsä ehdokasta ja eniten ääniä saanut tulee valituksi.
- Jos äänät menevät henkilövaalissa tasan, asian ratkaisee arpa.
 - *TYYssä arvonnasta vielä tarkempi sääntö!*

Enemmistövaali

3/3

- Enemmistövaalia voi käyttää myös useamman ehdokkaan valintaan:
 - Myös useampaa ehdokasta valittaessa valituiksi tulevat suurimman äänimäärän saaneet.
 - Jokainen kokouksen osanottaja voi kirjoittaa vaalilippuun enintään niin monta nimeä kuin ehdokkaita valitaan. Liian monen nimen kirjoittaminen johtaa vaalilipun hylkäämiseen.
 - Vaalilippuun kirjattujen nimien järjestyksellä ei ole väliä. Jokainen vaalilipussa oleva nimi saa yhden äänen ja näin suurimman äänimäärän saaneet tulevat valituiksi.
- Enemmistövaalitapa suosii nimensä mukaisesti enemmistöä joka pystyy saavuttamaan suhteellista vaalitapaa korkeamman äänikynnyksen.

Nykyiset tavat

Valintamenettely	Suhteellinen vaali	Enemmistövaali
Johtokunnat (hallopedit)	Toimikunnat edarissa	EPJ, HPJ, PS, PT
Työryhmät hallituksessa	Yliopiston hallitus Yliopistokollegio Opintotuki TYS YTHS	Hallitus (listana)
Pääsääntö: Kun valintaan vaikuttavat ylhäältä tai alhaalta määritellyt kriteerit	Pääsääntö: Kun täytettäviä paikkoja on kaksi tai useampi	Pääsääntö: Kun täytettäviä paikkoja on yksi.

Vaalitavoista

- Vaalitavat ovat lähtökohtaisesti politikoinnista vapaita
- Tärkeää on kirjata ne sääntöihin siten, että kaikki tietävät miten äänestys tapahtuu ja tarvittaessa osaavat laskea äänikynnyksen.
- Nyt esillä on ollut lähinnä valintamenettelystä luopuminen eli ts. halloped-vaalit sekä vaalitapojen tarkempi määrittely säännöissä.

Valintakriteereistä: Sukupuolipariteetti

Sukupuolen moninaisuus on ylioppilaskunnalle tärkeä arvo ja TYY haluaa olla siinä edelläkävijä. Suomen laki kuitenkin tunnistaa juridisesti tällä hetkellä vain nais- ja miessukupuolen. Tämä hankaloittaa tilannetta myös ylioppilaskunnan tasolla.

Nykytilanne TYYssä

- Alhaalta (mm. linjapaperista ja yhdenvertaisuusohjelmasta) tulee päätöksentekijöille **toiveita** valintakriteereistä.
- Ylhäältä (laeista) tulevia **arvoja** ei ole tulkittu tiukasti ylioppilaskuntaa sitoviksi.
- Valinnat ovat riippuneet sen hetkisten päätöksentekijöiden suhtautumisesta esitettyihin toiveisiin ja arvoihin.

Mahdollinen muutosesitys

- Jos sukupuoli halutaan nostaa päätöksenteossa sääntöjen tasolle, se voidaan tehdä esimerkiksi seuraavalla tavalla.
 1. Ehdokasasettelu
 2. Valintamenettely
 3. Päätöksen toteaminen

Ehdokasasettelu

- Ehdokkaita asettaessa päätöksentekijä tarkistaa, että sukupuolipariteetti toteutuu esimerkiksi kiintiöiden avulla...
- Tai toteamalla, että sukupuolten edustus ehdokkaiden joukossa on riittävä.
- Jos päätöksentekijä toteaa ettei ehdokkaiden joukossa sukupuolipariteetti toteudu, päätöksentekoon ei ryhdytä.
- *Voi pysäyttää päätöksenteon jos ehdokkaita ei ole löydetty/ilmoittautunut riittävän edustavasti.*
Huomioidaanko vain kaksi sukupuolta vai kuinka monta?

Valintamenettely

- Valintamenettelyksi voidaan valita tapa, joka pakosti tuottaa sukupuolten osalta edustavan tuloksen.
- Esimerkiksi jokainen sukupuoli omana kategorianaan, joista jokaisesta valitaan eniten ääniä saanut/saaneet täytettävien paikkojen määrän mukaan.
- *Helpohkoa kun kyseessä on vain kaksi tai kolme sukupuolta. Entäs sitten kun on vaikka 5 eri sukupuolta ehdokkaissa?*
- *Sukupuoli on myös henkilön subjektiivinen kokemus.*

Päätöksen toteaminen

- Viimeisenä askeleena päätöksentekijä voi vielä päätöksen toteamisen kohdassa palauttaa asian lähtötilaan jos sukupuolipariteetti ei toteudu.
- Vaalinkin tulos voidaan oikaista kuten kunnissa jo esimerkiksi tehdään.
- Päätöksenteon jälkeen todetaan, että millään sukupuolella ei ole merkittävää määränemmistöä. -> ”Toimielimen kokoonpanon on oltava sellainen, ettei yhdenkään sukupuolen edustajia ole yli 60 %”
- *Voi hidastaa päätöksentekoa. Kuka päättää milloin sukupuolipariteetti on riittävästi toteutunut?*